

ק"פ 13668/02/19 - אקומיוניטי - תאגיד חברתי למחזור פסולת אלקטרונית בע נגד הפורום לישראל ירוקה, גלעד אך

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ק"פ 13668-02-19 אקומיוניטי - תאגיד חברתי למחזור פסולת אלקטרונית בע נ' הפורום
לישראל ירוקה ואח'

לפני כבוד השופטת תרצה שחם קינן
הקובלת:
נגד

הנאשמים:
1. הפורום לישראל ירוקה
2. גלעד אך

החלטה

לפניי בקשתם של הנאשמים לפסיקת הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין (להלן: "**הבקשה**").

השאלה העיקרית הטעונה הכרעה היא השאלה האם יש מקום לפסוק הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין לנאשמים בקובלנה, במצב דברים בו חזרה בה הקובלת מכתב הקובלנה, בטרם השיבו הנאשמים לכתב האישום.

הבקשה והשתלשלות ההליך

1. כנגד הנאשמים (להלן: "**המבקשים**" או "**הנאשמים**"), הוגשה קובלנה פלילית מתוקנת בגין עבירה של איסור לשון הרע לפי סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: "**החוק**") בצירוף סעיף 23(א)(2) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"). ביום 22.9.19,

2. בדיון, שהתקיים ביום 28.10.19, עתר ב"כ המבקשים לדחות את הדיון על מנת ללמוד את חומר החקירה, הדיון נדחה ליום 22.12.19.

3. ביום 8.12.19 הגיש ב"כ המבקשים שתי בקשות, האחת - לגילוי חומר חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר דין פלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "**חסד"פ**") (להלן: "**בקשה לעיון בחומר חקירה**" או "**בע"ח**"), והשנייה לגילוי מסמכים לפי סעיף 108 לחסד"פ (להלן: "**בקשה לפי סעיף 108**"), שהוגשה כנגד "אקולוגיה לקהילה מוגנת בע"מ", שעפ"י האמור בסעיף 6 לכתב הקובלנה, היא מפעל מחזור מורשה, הנותן שירותים

לקובלת. בבקשתו לפי סעיף 108, הודיע, ב"כ הנאשמים, בין היתר, שהנאשמים כופרים במיוחס להם וביקש להעביר את שתי הבקשות לדיון בפני מותב אחר. בהתאם להחלטתי הוגשה הבקשה לעיון בחומר החקירה באופן נפרד, נפתח תיק בע"ח והבקשה נדונה בפני כב' השופט הרמלין, שהורה, לקובלת, כאמור בבקשה שלפניי, להעביר לעיונו מסמכים, על מנת שיבדוק את מידת הרלבנטיות שלהם להגנה.

4. הדיון בבקשה לפי סעיף 108, שנקבע ליום 22.12.19, נדחה לבקשת הצדדים ליום 26.3.20 ופעם נוספת, ליום 21.5.20.

5. בדיון שהתקיים ביום 21.5.20, ביקש ב"כ המבקשים שאפסול את עצמי מלהמשיך לדון בעניינם של המבקשים בתיק, בקשה אותה דחיתי ולאחר ששמעתי את הצדדים קבעתי כי החלטתי, בבקשה להעביר את הבקשה לפי סעיף 108, לדיון בפני מותב אחר, תימסר ביום 16.7.20.

6. ביום 1.7.20 ביקשה הקובלת לחזור בה מכתב הקובלנה בטרם ניתנה תשובתם של הנאשמים לאישום. לפיכך, הוריתי על ביטולה של הקובלנה.

7. ביום 15.7.20 הגיש ב"כ המבקשים את הבקשה "**לפיצוי בגין הוצאות הגנה**", ועתר לפסוק לטובת הנאשמים הוצאות משפט. ב"כ המבקשים טען שעל פי החלטתו של כב' השופט הרמלין, היה על הקובלת להמציא לעיונו של בית המשפט את חומר הראיות המבוקש עד ליום 1.7.20, על מנת שיכריע בשאלת הרלבנטיות שלו להליך, ואילו הקובלת, שלא עשתה כן, הודיעה בו ביום, שהיא מבקשת לחזור בה מהקובלנה.

8. לטענת ב"כ המבקשים, הבקשה לביטול הקובלנה מלמדת על כך שמלכתחילה, לא היה יסוד לאשמה. עוד טען שהקובלת נקטה באכיפה בררנית כלפי הנאשמים, שעה שהחליטה להגיש כנגדם קובלנה פלילית בעוד שנגד שלושה אחרים, נקטה בהליכים אזרחיים וכן כי לקובלת הייתה כוונה זדונית, חסרת תום לב בהגשת הקובלנה.

9. ב"כ המבקשים ביקש לפסוק לטובת הנאשמים, פיצויים בסך של 60,000 ₪ בגין הוצאות מימון ההגנה ועוגמת נפש. לחלופין, ביקש הוא לעשות שימוש בסעיף 9(ב) לתקנות סדר הדין הפלילי (פיצויים בשל מעצר או מאסר) התשמ"ב-1982, המאפשרות מתן תוספת בשיעור של 50%, על הקבוע בתוספת לתקנות, כך שהפיצוי יעמוד על סך של 11,010 ₪ לכל אחד מהנאשמים בתוספת מע"מ, בנוסף לשכר טרחה.

10. לטענת ב"כ הקובלת, טעה ב"כ המבקשים בטענתו, לפיה על בית המשפט לפסוק הוצאות בהתאם לסעיף 80 לחוק העונשין, שאינו חל בענייננו, אלא רק במקרים בהם האישום הביא לזיכוי הנאשם או במקום בו בוטל האישום בהסכמת הצדדים, לאחר תשובת הנאשם. עוד טען כי מאחר שהתנאים הקבועים בסעיף 80 לחוק, לפיהם זוכה הנאשם או שכתב האישום בוטל לפי סעיף 94 (ב) לחסד"פ, אינם מתקיימים, אין מקום לבחון את שאלת התקיימותן של החלופות הקבועות בסעיף; וכן שהנאשמים לא הוכיחו כי עניינם נופל בגדרן של החלופות הקבועות בסעיף 80 לחוק; הן משום שאין ממש בטענה, לפיה "חזרה מכתב הקובלנה" מלמדת על כך שלא היה יסוד להאשמה מלכתחילה והן משום שטענת ה"אכיפה הבררנית", לא הוכחה.

11. ב"כ הקובלת טען, שגם אם יחליט בית המשפט לפסוק הוצאות לנאשמים, עליו לעשות כן במסגרת הוראותיו

של סעיף 80 (ב) לחוק העונשין והתקנות, שתוקנו מכוחו.

דין והכרעה

לאחר שעיינתי בבקשת המבקשים ובתגובת הקובלת הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להתקבל.

נסיבות ביטולה של הקובלנה

12. הקובלת הודיעה, שהיא חוזרת בה מהקובלנה, לאחר שהוגשה על ידי הנאשמים בקשה לעיון בחומר חקירה וכן בקשה לפי סעיף 108 לחסד"פ, בעניין, התקיימו דיונים.

13. בסעיף 2 לבקשתו לפי סעיף 108, כתב בא כוחם של הנאשמים, שהנאשמים כופרים במיוחס להם בכתב האישום ובסעיף 14 לבקשה הטעים שהראיות, אותן הוא עותר לקבל במסגרת הבקשה, נחוצות לשם תמיכה בקו הגנתם של הנאשמים.

14. מסעיף 54 לבקשה לפסוק הוצאות הגנה, עולה שהקובלת חזרה בה מהקובלנה ביום בו היה עליה למסור לבית המשפט, שדן בבקשה לעיון בחומר החקירה, את חומר החקירה, כפי שהורה כב' השופט הרמלין בתיק הבע"ח, החלטה, שצורפה לבקשה.

האם ניתן לפסוק הוצאות נאשם בהליך פלילי, שלא עפ"י הוראותיו של סעיף 80 לחוק העונשין

15. הסמכות המוקנית לבית המשפט לפסוק הוצאות לנאשם, שזוכה בהליך הפלילי אם מכח כתב אישום ואם מכח קובלנה, קבועה בסעיף 80(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, (להלן: "סעיף 80 לחוק") שזו לשונו:

"משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב-1982, בסכום שיראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור".

16. מהאמור בסעיף 42 לבקשתו של ב"כ הנאשמים לפסוק את הוצאותיהם של הנאשמים, עולה שהוא סבור, שניתן לבחון את שאלת זכאותם לפיצוי על פי המשפט האזרחי, כפי שבוחנים דינו של הליך שנמחק או נדחה.

17. כאמור בפסקה 5 לפסק דינו, של כב' השופט מצא ברע"א 99/7652 מדינת ישראל נ' חגי יוסף (25.6.2002) (להלן: עניין יוסף) "סעיף 80 לחוק העונשין, מעמיד לרשות נאשם שזוכה מתכונת דיונית מקוצרת לבירור שאלת זכאותו לפיצוי בגין מעצרו ולשיפוי בגין הוצאות הגנתו...", באותו ענין נדונה השאלה האם די בקיומו של הליך לפי סעיף 80 כדי להקים השתק פלוגתא, ביחס לטענות שהועלו והוכרעו במסגרתו.

18. בנסיבות בהן הוגשה הבקשה לפיצוי בגדרו של ההליך הפלילי, אין לי אלא לדון בה במסגרת הוראותיו של סעיף 80 לחוק. (ראו לעניין זה גם עק"פ (מחוזי חי') 51096-03-11 יורם וינמן נ' אוסנת זיו [01.06.2011].

האם מוסמך בית המשפט לפסוק פיצוי לנאשם בקובלנה שעה שהקובלת חזרה בה מהקובלנה לפני תשובה לאישום.

כפי שיפורט להלן, נופל, להבנתי, עניינם של הנאשמים בנסיבות תיק זה בגדרו של סעיף 80 לחוק העונשין.

19. אין מחלוקת שבענייננו, לא זוכו הנאשמים וכתב האישום אף לא בוטל לפי סעיף 94 (ב) לחסד"פ, שכן הקובלת חזרה בה מהקובלנה, עוד בטרם ניתנה, ולו באופן פורמלי, תשובתם של הנאשמים לקובלנה. מטבע הדברים, כפי שטען ב"כ הנאשמים, בדיון שהתקיים ביום 21.5.20, כל עוד לא קיבלו הנאשמים את מלוא חומר החקירה או החלטה המתייחסת לבקשותיהם, לא יכולים היו הם להשיב כראוי לקובלנה.

20. עיון בפסיקה מלמד על כך שבתי המשפט, הדנים בבקשות לפסיקת הוצאות הגנה, בקובלנות פליליות, נוהגים, לא אחת, בהתקיים נסיבות מתאימות, לפסוק הוצאות גם במקרים, בהם לא זוכו הנאשמים ובמקרים בהם לא בוטל כתב האישום לפי סעיף 94 (ב) לחסד"פ. (ראו, לשם הדוגמה ק"פ 14927-06-18 **חנוך דב מלביצקי נ' אהרון אפלבוים** [12.7.20] והפסיקה הנזכרת שם וכן עק"פ (מחוזי ב"ש) 23220-12-16 אבירם דהרי נ' דרור לדרמן [15.10.2017].

21. הקובלת חזרה בה מהקובלנה, לאחר שהוגשה, ע"י הנאשמים, בקשה לפי סעיף 74 לחסד"פ; בעניינה התקיים דיון, במהלכו, הורה ביהמ"ש לקובלת להמציא לעיונו, חומר חקירה; וכן בקשה לפי סעיף 108, בה הודיע ב"כ הנאשמים, שהנאשמים כופרים במיוחס להם בכתב האישום. בדיון, שנקבע לבקשה, נדונה בקשתו של ב"כ הנאשמים להעביר את הבקשה לדיון בפני מותב אחר וכן בקשתו, שאפסול את עצמי מלהמשיך ולדון בקובלנה.

22. דומה שאין מחלוקת שיש בהעמדתו של אדם לדין פלילי, משום פגיעה בזכויותיו, בשלוותו, בקניינו, בשמו הטוב ובפרנסתו, בפרט במצב דברים בו הודיעה הקובלת שיתכן שתעתור לעונש מאסר.

23. בהתחשב בתכליתו של סעיף 80(א) לחוק העונשין, הבאה לאזן בין זכויות נאשם, שההליך הפלילי בעניינו לא הסתיים בהרשעתו, והצורך לפצותו בגין פגיעה שנגרמה לו כתוצאה מניהול ההליך הפלילי נגדו; לבין העניין הציבורי, במיצוי הדין עם מי שעבר עבירה פלילית; בהתחשב בעובדה שהחשש שמא תיגרם הרתעת יתר בקרב רשויות החוק והאכיפה, אינו קיים בעניינם של קובלים פרטיים (ראו לעניין זה פסקאות 6 ו-7 לפסק דינה של כב' השופטת שבח בעפ"א (מחוזי ת"א-יפו) 80159/02 **חטר ישי נ' ארד** [25.9.07]); ועל מנת להגן על זכותם הקניינית של מי שנכפה עליהם ההליך (ראו, בין היתר, עק"פ (מחוזי חיפה) 51096-03-11, **וינמן נ' זיו** [1.6.11]); ובנסיבות ביטולה של הקובלנה הגעתי למסקנה כי עניינם של הנאשמים נופל בגדרו של סעיף 80 לחוק.

קיומן של נסיבות המצדיקות חיובה של הקובלת בהוצאות

24. שעה שעניינים של הנאשמים נופל בגדרו של סעיף 80 לחוק העונשין; ויש לראותם כמי שכתב האישום נגדם בוטל, באופן המאפשר חיובה של הקובלת בהוצאות; גם כשלא הוכח שלא היה מלכתחילה, יסוד להאשמה; יש לבחון האם מתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות חיובה של הקובלת בהוצאות.

25. על שאלה זו יש לענות בחיוב, גם שעה שהקובלת חזרה בה מיוזמתה מהקובלנה, ולא בית המשפט הוא שהורה על ביטולה, וזאת משום שהיה בהגשת הקובלנה כדי לפגוע בכבודם, בשלוותם ובקניינם של הנאשמים.

26. בתי המשפט קבעו לא פעם כי את סמכותו לחייב את המאשימה בהוצאות, על בית המשפט להפעיל בגישה מרחיבה. (ראו לעניין זה את פסקה 8 לפסק דינו של כב' השופט גולדברג בע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל, [8.5.97]).

27. במכלול הנסיבות המתייחסות להליך המשפטי, לרבות ההליך בבקשה לפי סעיף 74 לחסד"פ, נדרשה ההגנה להגיש בקשות לקבל לידיה חומר ראיות נוסף, על מנת שתצליח להוכיח את הגנתה. מסיבות, הידועות לקובלת בלבד, בחרה היא שלא למסור לעיונו של בית המשפט את חומר הראיות כפי שהורה לה כבוד השופט הרמלין לעשות, וגם התנגדה למסור לנאשמים את הראיות הנוספות, כפי שהתבקשה בבקשה לפי סעיף 108. לשיקולים אלה מצטרפת העובדה שהקובלת בחרה לנקוט כלפי הנאשמים בהליך פלילי, למרות שיכולה הייתה לנקוט בהליך אזרחי, פוגעני פחות, ואף הודיעה שקיימת אפשרות שתעתור למאסר בפועל, הודעה שיצרה מצב שגם במסגרת קובלנה פרטית, עמד הנאשם 2 בסכנה שהרשעה עלולה להוביל למאסרו. עוד לקחתי בגדר שיקוליי את העובדה שהקובלת חזרה בה מהקובלנה ביום בו היה עליה למסור ראיות נוספות לעיונו של בית המשפט שדן בתיק הבע"ח, בהתאם להחלטתו של כבוד השופט הרמלין ולא עשתה כן מיד עם הגשתן של שתי הבקשות על ידי הנאשמים.

סכום הפיצוי

28. תקנות סדר הדין הפלילי (פיצויים בשל מעצר או מאסר), התשמ"ב-1982, (להלן: "**התקנות**") מגבילות את סכום ההוצאות, אותו רשאי ביהמ"ש לפסוק לטובת נאשם, בהליך פלילי.

29. יתכן כי פרשנות תכליתית של התקנות תביא למסקנה כי אלה אינן חלות בקובלנה, אלא בכתב אישום המוגש על ידי המדינה בלבד. לא נשמעו בפניי טיעונים בעניין זה. עם זאת אין בהחלטתי כדי למנוע מהנאשמים הגשת תביעה אזרחית, כפי שנקבע בענין יוסף.

30. התקיימו בפניי שתי ישיבות, בימים 28.10.19 ו-21.5.20. בתיק הבע"ח, שנדון בפני כב' השופט הרמלין, אותו יש לראות כחלק בלתי נפרד מההליך שלפניי, התקיימה ישיבה נוספת ביום 19.5.20. בהתאם לאמור בתקנות, שכר הטרחה הראשוני, העומד על סך של 2,294 ₪, כולל בחובו תשלום בגין הישיבה הראשונה, לפיכך, לסכום זה יתווסף שכ"ט עו"ד עבור שתי ישיבות בסך של 1,376 ₪. וסה"כ סך של 3,670 ₪.

31. בהתחשב בעובדה שהקובלת חזרה בה מהקובלנה מיוזמתה ובטרם שלב ההוכחות, לא מצאתי מקום לעשות שימוש בסעיף 9(ב) לתקנות ולחייבה בתשלום תוספת בשיעור של 50%.

סוף דבר

32. לאור כל האמור, אני מורה לקובלת לשלם סך של 3,670 ש"ח בתוספת מע"מ כחוק, לכל אחד מהמבקשים וזאת בתוך 30 ימים מהיום, שאם לא כן, יישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית כחוק החל מהיום ועד למועד התשלום בפועל.

33. המזכירות תשלח החלטתי לצדדים.

ניתנה היום, י"ד טבת תשפ"א, 29 דצמבר 2020, בהעדר הצדדים.